

Caracteristicile principale ale sistemelor de control intern si de administrare a riscurilor ale Grupului EVERGENT Investments

1. Functia permanenta de administrare a riscurilor

EVERGENT Investments stabileste si mentine functia permanenta de managementul riscurilor care este separata si independenta de alte functii si activitati.

Structural si ierarhic Compartimentul Managementul Riscurilor este subordonat Consiliului de Administratie.

Functia permanenta de administrare a riscului este exercitata independent, din punct de vedere ierarhic si functional, fata de cea de administrare a portofoliului si celelalte compartimente functionale, prin adoptarea tuturor masurilor organizatorice de prevenire a conflictelor de interese, stipulate expres in regulile interne ale societatii.

Functia permanenta de administrare a riscului are autoritatea necesara si acces la toate informatiile relevante necesare indeplinirii atributiilor si responsabilitatilor.

Persoana care indeplineste functia de administrator de risc este supusa autorizării A.S.F. și este înscrisă în Registrul public al A.S.F. În situația în care sunt mai multe persoane autorizate ca administrator de risc, vor fi stabilite responsabilitățile detaliate ale fiecărei persoane. In situatia lipsei uneia dintre persoane, atributiile si responsabilitatile vor fi preluate automat de alta persoana autorizata.

În situația în care societatea nu mai are autorizată o persoană în funcția de administrator de risc sau în cazul indisponibilității temporare a acesteia, unul dintre directorii societatii sau un alt angajat care are cunoștințele și experiența profesională adecvată va îndeplini provizoriu această funcție până la momentul reocupării sale. Directorul care are în atribuție coordonarea și supravegherea funcției de administrare a portofoliului în cadrul EVERGENT Investments nu poate prelua temporar atribuțiile funcției de administrare a riscurilor. Persoana care îndeplinește provizoriu această funcție este notificată A.S.F.

Compartimentul are ca principal obiectiv administrarea si controlul riscurilor, respectarea standardelor inalte de calitate impuse de principiile managementului riscurilor operationale si investitionale, elaborarea mecanismelor de atentionare in apropierea limitelor de alerta in ceea ce priveste manifestarea riscurilor, gestionarea riscurilor prin identificarea, masurarea si administrarea lor, propunand si monitorizand masuri corective imediate.

Compartimentul elaboreaza Politica de administrare a riscurilor in EVERGENT Investments, in cadrul careia se defineste profilul de risc pe care societatea il considera acceptabil, cu privire la riscurile relevante identificate in activitatea societatii. Pentru administrarea riscurilor relevante identificate, compartimentul Managementul Riscurilor dezvolta proceduri de lucru si metodologii.

Compartimentul este specializat si are urmatoarele atributii si responsabilitati:

- a) elaborarea si implementarea de politici, proceduri si metodologii eficiente de administrare a riscurilor, precum si orice modificare a acestora;
- b) identificarea, masurarea, administrarea si monitorizarea permanenta a tuturor riscurilor relevante pentru politica de investitii a EVERGENT Investments si la care este sau poate fi expusa societatea.
- c) asigurarea faptului ca profilul de risc al EVERGENT Investments comunicat investitorilor respecta limitele de risc stabilite pentru acoperirea cel putin a riscurilor de piata, de emitent, de lichiditate si operationale;
- d) comunicarea catre Consiliul de Administratie al EVERGENT Investments de informatii la zi referitoare la urmatoarele aspecte:

- respectarea de catre societate a profilului de risc comunicat investitorilor a limitelor de risc stabilite - trimestrial ;
 - caracterul adecvat si eficacitatea procesului de administrare a riscurilor - semestrial
- e) propunerea de masuri de prevenire si diminuare a riscurilor si urmarirea implementarii acestora.
 - f) monitorizeaza si verifica implementarea tuturor masurilor corective de prevenire si diminuare a riscurilor, rezultate in procesul de autoevaluare a riscurilor operationale si a sistemului de control intern din cadrul compartimentelor;
 - g) analiza riscurilor operationale legate de desfasurarea activitatilor, identificate in procesul de autoevaluare interna a riscurilor si propunerea de masuri de diminuare/mentinere sub control a riscurilor identificate;
 - h) evaluarea profilului de risc al societatii in functie de apetitul si toleranta la risc stabilite de catre Consiliul de Administratie;
 - i) fundamentarea si propunerea de limite de risc, monitorizarea respectarii acestora si notificarea in timp util structurii de conducere in cazul in care considera ca profilul de risc nu este conform cu aceste limite sau ca exista un risc semnificativ ca profilul de risc sa devina neconform cu aceste limite;
 - j) analizarea riscurilor aferente angajarii EVERGENT Investments in activitati noi;
 - k) analizarea planului de continuitate a activitatii;
 - l) acordarea de asistenta consiliului de administratie/conducerii executive privind identificarea profilului de risc al EVERGENT Investments;
 - m) urmarirea incadrarii categoriilor de active SIF Moldova in limitele prudentiale legale si interne in vigoare;
 - n) efectuarea simularilor de criza;
 - o) initierea autoevaluarii riscurilor operationale din cadrul tuturor compartimentelor EVERGENT Investments, asigurand consultanta privind identificarea si evaluarea riscurilor si stabilirea masurilor corespunzatoare in directia limitarii posibilelor consecinte ale acestor riscuri. Rezultatele autoevaluarilor efectuate in cadrul compartimentelor sunt cuantificate de catre compartimentul Managementul Riscurilor in „Harta riscurilor” societatii si in „Planul de raspuns la risc”. Pe baza expunerii la riscul operational se realizeaza profilul riscurilor operationale.

Procesul de administrare a riscurilor se realizeaza prin parcurgerea urmatoarelor etape:

1. identificarea riscurilor - se definesc riscurile in viziunea institutiei, se identifica elementele componente si se descriu evenimentele generatoare de risc.
2. evaluarea si masurarea riscurilor – se realizeaza pentru fiecare tip de risc identificat cu ajutorul unor metode cantitative si calitative, utilizandu-se baze de date si indicatori de risc prestabiliti.
3. monitorizarea riscurilor – se urmaresc indicatorii de risc in evolutie si incadrarea acestora in limitele legale si interne stabilite.
4. gestionarea si controlul riscurilor – se propun masurile pentru tinerea sub control a riscurilor in cazul in care se constata depasirea limitelor si se raporteaza catre structura de conducere.

Activitatile desfasurate cuprind, fara a se limita la acestea, analize lunare si ori de cate ori este nevoie cu privire la expunerile la riscurile relevante: riscul de piata, expunerea la riscul de emitent, riscul de lichiditate, riscul operational, incadrarea in sistemul de limite prudentiale a activelor/categoriilor de active din portofoliu (prevazute in reglementarile legale aplicabile), impactul in nivelul limitelor prudentiale a unor operatiuni in derulare, prin efectuarea de simulari si propunerea de masuri care sa tina sub control riscul asumat, evenimentele de risc operational raportate de catre compartimentele EVERGENT Investments.

Pentru atributiile ce îi revin, responsabilul de administrarea riscurilor efectueaza rapoarte regulate catre directori si consiliul de administratie; rapoartele de risc trimestriale se supun aprobarii Consiliului de Administratie, cu avizarea prealabila de catre Comitetul de Audit. Rapoartele privind incadrarea activelor in sistemul de limite prudentiale se transmit spre informare catre compartimentele/structurile care indeplinesc functia de administrare a investitiilor.

2. Funcția permanentă de verificare a conformității

EVERGENT Investments instituie și menține o funcție permanentă și eficace de verificare a conformității care este independentă.

Structural și ierarhic Compartimentul de Conformitate este subordonat Consiliului de Administrație.

Persoana care îndeplinește funcția de ofițer de conformitate este supusă autorizării A.S.F. și este înscrisă în Registrul public al A.S.F.

În situația în care societatea supune autorizării mai multe persoane cu atribuții de conformitate, cererea de autorizare este însoțită de responsabilitățile detaliate ale fiecărei persoane încadrate în cadrul compartimentului de conformitate.

În situația lipsei uneia dintre persoanele cu atribuții de control intern, atribuțiile și responsabilitățile vor fi preluate automat de alta persoană autorizată.

În situația în care EVERGENT Investments nu mai are autorizată o persoană în funcția de ofițer de conformitate sau în cazul indisponibilității temporare a acesteia, unul dintre membrii compartimentului de conformitate al societății, dacă există, unul dintre directorii societății sau un alt angajat care are cunoștințele și experiența profesională adecvată, în cazul în care compartimentul este format dintr-un singur membru, va prelua provizoriu atribuțiile persoanei indisponibile, pentru o perioadă de maximum 3 luni într-un an calendaristic.

Pentru a permite persoanei/persoanelor numite în funcția de ofițer de conformitate să-și aducă la îndeplinire responsabilitățile în mod corect și independent, EVERGENT Investments trebuie să se asigure că următoarele condiții sunt respectate:

- a) persoana/persoanele are/au autoritatea, resursele și experiența necesare, precum și acces la toate informațiile relevante;
- b) persoanele care exercită funcția de verificare a conformității nu sunt implicate în prestarea serviciilor sau în efectuarea activităților pe care le monitorizează;
- c) persoana/persoanele poartă responsabilitatea respectării atribuțiilor aferente funcției de conformitate și pentru orice raportare referitoare la respectarea reglementărilor în vigoare, în care se va preciza în special dacă au fost întreprinse măsuri adecvate de remediere a eventualelor deficiențe;
- d) la stabilirea remunerării persoanelor trebuie avut în vedere : nivelul remunerării trebuie să permită EVERGENT Investments să angajeze personal calificat și cu experiență; obiectivitatea persoanelor nu trebuie să fie afectată de metoda de stabilire a remunerației; remunerația variabilă trebuie să se bazeze pe obiective specifice funcției și nu trebuie să fie stabilită exclusiv pe baza criteriilor de performanță la nivelul AFIA; remunerarea este direct supravegheată de comitetul de nominalizare-remunerare;
- e) persoanele sunt evaluate pentru îndeplinirea și menținerea, pe toată durata de desfășurare a activității, a cerințelor privind competența și experiența profesională; integritate și bună reputație și guvernare conform prevederilor legale incidente.

Atribuții și responsabilități:

- a) monitorizează și evaluează periodic caracterul adecvat și eficacitatea măsurilor, a politicilor și a procedurilor stabilite în conformitate cu reglementările în vigoare precum și a acțiunilor întreprinse pentru remedierea deficiențelor în materie de respectare de către societate a obligațiilor care îi revin.
- b) monitorizează și verifică cu regularitate aplicarea prevederilor legale incidente activității EVERGENT Investments, a reglementărilor și procedurilor interne și acționează conform competențelor sale pentru a preveni și propune măsuri pentru remedierea oricărei situații de încălcare a legilor, reglementărilor în vigoare incidente pieței de capital sau a reglementărilor și procedurilor interne ale EVERGENT Investments de către EVERGENT Investments sau de către angajații acesteia; urmărește implementarea propunerilor și recomandărilor ;
- c) consiliază și asistă persoanele relevante responsabile pentru desfășurarea de activități pentru respectarea de către EVERGENT Investments a obligațiilor care îi revin în temeiul legislației pieței de capital incidente.
- d) se asigură că raportările pe care EVERGENT Investments trebuie să le transmită A.S.F. și entităților pieței de capital sunt transmise în termenul legal prevăzut de reglementările în vigoare;
- e) analizează și avizează documentele transmise de EVERGENT Investments către A.S.F. în vederea obținerii autorizațiilor prevăzute de reglementările A.S.F. ;

- f) analizeaza si avizeaza materialele informative/publicitate ale EVERGENT Investments;
- g) analizeaza si avizeaza documentele intocmite de EVERGENT Investments conform procedurilor de lucru;
- h) avizeaza dezvoltarea de noi strategii, politicile investitionale, schimbarile organizationale relevante precum si investitiile pe pietele noi si in produse noi;
- i) verifica respectarea reglementarilor prudentiale;
- j) asigura informarea EVERGENT Investments si a angajatilor acestora cu privire la regimul juridic aplicabil pietei de capital, atat in ceea ce priveste normele aprobate cat si proiectele legislative de interes pentru activitatea societatii, pentru formularea de propuneri/ recomandari/ observatii, daca este cazul;
- k) gestioneaza si monitorizeaza deciziile Consiliului de Administratie si ale Comitetului de Directie, verificand incadrarea acestora in limitele de legalitate si prudentialitate la momentul adoptarii/implementarii lor; urmareste ducerea la indeplinire a hotararilor si raporteaza periodic cu privire la stadiul implementarii acestora;
- l) este responsabil de supervizarea soluționării și de gestionarea petițiilor referitoare la activitatea EVERGENT Investments pe piața de capital, de tinerea registrului unic de petiții si de raportarea periodica catre ASF a situatiei petitiilor inregistrate.
Prin decizie a directorului general, in cadrul societatii este constituita o comisie cu caracter permanent care analizeaza toate petitiile actionarilor si propune, daca este cazul, masuri de adoptat de catre conducere pentru remedierea situatiilor sesizate; comunicarea raspunsului catre petent se face cu incadrare in termenul legal.
- m) creaza un proces de identificare, inregistrare, monitorizare, prevenire si divulgare a conflictelor de interese; gestioneaza procedura interna privind *Conflictul de interese*.
- n) gestioneaza procedura de lucru specifica privind *Supravegherea punerii în aplicare a sancțiunilor internaționale pe piața de capital*- in aplicarea reglementarilor exprese ale AS.F; ofiterul de conformitate poate fi si membru in Comisie (prin decizie interna), calitate in care asigura si relatia cu ASF.

Desfasurarea controlului permanent si periodic:

1. *Elaborarea Programul/Planul investigatiilor anual, cu respectarea urmatoarelor principii/criterii:*
 - a) cuprinde obiectivele de control conform reglementarilor legale aplicabile si constituie o parte a procesului integrat de control din cadrul EVERGENT Investments (conformitate, audit intern si administrarea riscurilor);
 - b) este intocmit în baza analizei riscurilor pe care le pot induce activitatile EVERGENT Investments, avand in vedere "Registrul riscurilor operationale identificate care pot afecta activitatea EVERGENT Investments" intocmit de Compartimentul Managementul Riscurilor;
 - c) activitățile pe care le desfasoara în vederea verificarii conformitatii activitatii societatii cu reglementarile legale în vigoare, politica și procedurile EVERGENT Investments, sunt activitati de control periodic și control permanent;
 - d) principala componenta a activitatii o constituie controlul permanent, cu caracter pro-activ, exercitat prin supravegherea și monitorizarea continuă a activitatilor ce intra in sfera controlului intern, in vederea prevenirii aparitiei situatiilor de neconformitate legala si interna.
2. *Efectuarea investigatiilor si a raportarilor catre structura de conducere:*
 - a) prezinta raport privind rezultatele investigatiilor cuprinse in planul de investigatii catre Consiliul de Administratie al EVERGENT Investments, pentru dezbatere si aprobare; raportul este avizat prealabil de Comitetul de Audit;
 - b) raporteaza Consiliului de Administratie și directorilor situatiile de incalcare a regimului juridic aplicabil pietei de capital, a reglementarilor interne si a procedurilor de lucru, în termenele legale impuse, in vederea notificarii urgente catre ASF si comunicarii masurilor adoptate pentru remedierea situatiilor constatate.
 - c) intocmeste cu regularitate, cel puțin o dată pe an, rapoarte către conducerea executivă asupra chestiunilor legate de conformitate, în care să se precizeze în special dacă au fost întreprinse măsuri adecvate de remediere a eventualelor deficiențe.
 - d) raportul anual si planul de investigatii pentru anul urmator aprobate de Consiliul de Administratie sunt transmise la ASF, daca legislatia prevede aceasta.

3. Funcția permanentă de audit intern

EVERGENT Investments stabilește și menține funcția permanentă de audit intern care este separată și independentă de alte funcții și activități ale EVERGENT Investments.

Compartimentul este subordonat Consiliului de Administrație.

În scopul dirijării activității, compartimentul audit intern dezvoltă politici și proceduri, aliniate la cerințele Standardelor Internaționale pentru practica profesională a auditului intern.

Atributii și responsabilitati:

- a) ajută societatea, atât în ansamblu cât și structurile sale, prin intermediul opiniilor și recomandărilor;
- b) asistă societatea în gestionarea riscurilor,
- c) contribuie la îmbunătățirea proceselor de management al riscurilor, control și guvernanta;
- d) evaluează adecvarea și eficacitatea controalelor privind guvernanta, operațiunile și sistemele EVERGENT Investments;
- e) elaborează și implementează politicile și procedurile pentru exercitarea activității de audit intern, precum și orice modificare a acestora;
- f) efectuează o evaluare independentă a riscurilor activităților desfășurate de EVERGENT Investments cel puțin anual;
- g) stabilește, implementează și menține un plan de audit pentru a examina și evalua caracterul adecvat și eficacitatea sistemelor, mecanismelor de control intern și procedurilor EVERGENT Investments;
- h) comunică Comitetului de Audit și Consiliului de Administrație planul privind activitatea de audit intern și resursele necesare, inclusiv, modificările intermediare semnificative;
- i) efectuează misiunile cuprinse în planul anual;
- j) emite recomandări bazate pe rezultatul activității desfășurate;
- k) la solicitarea Comitetului de Audit, Consiliului de Administrație sau directorilor, efectuează misiuni ad-hoc sau misiuni cu caracter excepțional (necuprinse în planul anual de audit intern);
- l) verifică respectarea recomandărilor;
- m) raportează la finalizarea fiecărei misiuni cu privire la problemele de audit intern și cu privire la adecvarea măsurilor adoptate pentru remedierea eventualelor deficiențe;
- n) înregistrează orice informație relevantă care să susțină concluziile și rezultatele angajamentului;
- o) își coordonează activitatea cu auditorul financiar și cu alți evaluatori externi, pentru a asigura îndeplinirea corespunzătoare a obiectivelor de audit și pentru a minimiza suprapunerea;
- p) raportează periodic Comitetului de Audit și Consiliului de Administrație despre scopul activității de audit, autoritatea, responsabilitatea și funcționarea activității de audit intern, în raport cu planul stabilit;
- q) verifică dacă managementul a acceptat un nivel al riscului rezidual care poate fi inacceptabil pentru EVERGENT Investments și comunică Consiliului de Administrație situațiile în care nu s-a luat o decizie cu privire la riscul rezidual, în vederea soluționării acestora;
- r) efectuează misiuni de consiliere formalizate (cuprinse în Planul de audit intern), informale, excepționale sau în situații de urgență, la cererea expresă a Consiliului de Administrație sau conducerii executive.

Auditul intern desfășoară misiuni de asigurare și misiuni de consiliere.

Misiunile de asigurare furnizează o evaluare independentă a proceselor de guvernanta, management al riscurilor și control din cadrul EVERGENT Investments. Misiunile de asigurare se derulează prin parcurgerea etapelor: planificarea activității de audit intern, pregătirea misiunii de audit intern, intervenția la fața locului, raportul de audit intern, urmărirea recomandărilor și analiza calitatii.

Activitățile derulate de auditul intern vizează:

1. **planificarea activității de audit intern:** întocmirea, avizarea și aprobarea planului multianual de audit intern și a planului anual de audit intern, în conformitate cu cerințele

Standardelor internationale pentru practica profesionala a auditului intern si cu reglementarile nationale.

2. **pregatirea misiunii de audit intern:**

- ✓ informarea conducatorului activitatii ce urmeaza a fi auditata cu privire la declansarea misiunii de audit intern;
- ✓ colectarea si prelucrarea informatiilor privitoare la structura, activitatea, programul/proiectul sau operatiunile auditate, pentru a facilita realizarea procedurilor privind analiza riscurilor si a celor de verificare;
- ✓ identificarea si analiza riscurilor asociate procesului/activitatii/structurii auditate si evaluarea controalelor interne implementate, astfel incat efortul de audit sa fie orientat catre zonele cele mai riscante ;
- ✓ elaborarea programului misiunii de audit, pentru a asigura desfasurarea in bune conditii a misiunii de audit intern, in vederea acoperirii tuturor obiectivelor auditabile si a riscurilor asociate acestora;
- ✓ intalnirea cu reprezentantii structurii auditate pentru prezentarea membrilor echipei de audit intern, scopului misiunii, obiectivelor stabilite pentru realizarea misiunii de audit intern si a modalitatilor de lucru, precum si stabilirea calendarului intalnirilor.

3. **interventia la fata locului:**

- ✓ colectarea probelor de audit, in scopul formarii de catre echipa de audit a unei opinii asupra punctelor forte si punctelor slabe ale procesului/activitatii/structurii organizatorice auditate si a furnizarii de probe de audit in baza carora se vor formula constatările, recomandarile si concluzia generala a misiunii de audit;
- ✓ constatarea si raportarea iregularitatilor descoperite.

4. **elaborarea raportului de audit intern:**

- ✓ elaborarea proiectului de raport de audit intern, transmiterea proiectului raportului de audit intern structurii auditate in scopul analizei si formularii punctului sau de vedere cu privire la constatările si recomandarile auditorilor;
- ✓ analiza observatiilor formulate de structura auditata la proiectul raportului de audit intern;
- ✓ analizarea, avizarea si aprobarea raportului de audit intern si a planului de actiune pentru implementarea recomandarilor.

5. **urmarirea recomandarilor:** asigurarea ca recomandarile formulate in urma misiunilor de audit intern sunt implementate in mod adecvat si la termenele stabilite si evaluarea consecintelor in cazul neaplicării acestora.

6. **analiza calitatii activitatii de audit intern:** in scopul de a se oferi o asigurare rezonabila ca auditul intern respecta Carta sa, functioneaza in mod eficace si eficient si contribuie la crearea unui plus de valoare si la imbunatatirea operatiunilor societatii si pentru asigurarea ca in cadrul misiunilor de audit intern au fost atinse, in conditii de calitate, toate obiectivele misiunii de audit intern.

Misiunile de consiliere sunt activitati consultative si conexe, care au rolul sa adauge valoare si sa imbunatateasca procesele de guvernanta, management al riscurilor si control al EVERGENT Investments, fara ca auditorii interni sa isi asume responsabilitatea conducerii.

Misiunile de consiliere pot fi:

- 1) **misiuni de consiliere formale** – de regula sunt incluse in planul anual de audit intern, iar termenii si conditiile sunt convenite cu solicitantul. Procedural, aceste misiuni sunt efectuate, de regula, ca si misiunea de asigurare;
- 2) **misiuni de consiliere informale** – sunt activitati sau servicii, de tipul:
 - ✓ participarilor in grupuri de lucru interdepartamentale, comitete ori alte organisme de acest fel, cu activitate temporara, participarilor in proiecte (pe durata ciclului de viata al proiectului) sau la sedinte si intalniri de lucru ad-hoc;
 - ✓ furnizarii de servicii de facilitare șs training in domeniul controlului intern si managementului riscurilor;

- ✓ schimburilor uzuale de informatii specifice cu alte structuri organizatorice din cadrul societatii, grupului, industriei, etc.;
- 3) ***misiuni de consiliere speciale*** – sunt servicii speciale indeplinite de auditul intern in cadrul unor proiecte institutionale de anvergura (de ex. consultanta pentru externalizarea operatiunilor sau anterior restructurarii proceselor organizatiei, participarea in echipe de experți, constituite pentru conversia de sisteme operationale, etc.).

In anumite circumstante, in baza analizei cost-beneficiu, auditul intern poate decide efectuarea de misiuni de audit mixte, ce incorporeaza elemente atat din misiunea de asigurare, cat si din misiunea de consiliere, intr-o abordare consolidata, unitara.

De asemenea, auditul intern poate aprecia ca adecvata efectuarea de misiuni, in care sa se faca distinctia intre componenta „de asigurare” si cea „de consiliere”.